

FARKAS GYÖRGY

AZ ESZTERGOMI „MI HÁZUNK - TANODA” ROMA KÖZÖSSÉGI HÁZ

Az esztergomi Töltés utcában a Mária Iskolatestvérek¹ magyarországi rendtartománya és a Határtalan Szív Alapítvány által működtetett roma közösségi házban egy elsősorban szociális jellegű intézmény működik, amely, amint azt a „Mi Házunk - Tanoda”² működtetésében oroszlánrészt vállaló szerzetesek egyikével³ folytatott beszélgetésből kitűnt, a felkarolni és megsegíteni óhajtott környékbeli roma családok etnikai identitástudatának erősítését legfeljebb közvetve szolgálhatja. A környéken 1999-ben megtelepedő spanyol ajkú szerzetes-testvérek és segítőik kitartó és elszánt erőfeszítései révén a közelmúltban elért eredmények miatt azonban a „Töltés utca” az esztergomi roma közösség életében megkerülhetetlen és talán másutt is követhető példát mutató intézménnyé vált.

A Töltés utcát akár a város egyik „perifériájaként” is jellemezhetnénk, hiszen Esztergom kettős arculatú, elhagyott ipartelepekkel tarkított kertvárosi jellegű délnyugati peremének szélén húzódik. A városvégi utca egy északnyugat-délkeleti tengely mentén, a települést a vésztározóként is funkcionáló táti öblözet felől fenyegető árhullámok pusztításaitól védő árvízvédelmi töltéssel párhuzamosan fut. Északnyugaton a Prímás szigetet elválasztó Kis-Dunaág menti töltés, délkeletről a Táti út városszéli szakasza mentén települt cégek egykori ipartelepei határolják.

Az utcának a Kis-Duna töltés felé eső észke konszolidált arculatú, egyemeletes, társasházi beépítésű környék. A Töltés és a Lázár Vilmos utcák kereszteződésétől lefelé, a Táti úttal párhuzamosan futó Szentkirályi utcáig terjedő környék azonban Esztergom egyik legmarkánsabb „slum”-jegyeket felmutató szegénynegyede. Ezen a részen a járda nélküli utca város felőli oldalán többé-kevésbé karban tartott családi házak sorakoznak; a töltés felé eső oldalon viszont egy

¹ A Mária Iskolatestvérek alapítója Szent Marcellin Champagnat (1789-1840). Az 1800-as évek közepén kezdte meg tevékenységét Dél-Franciaországban, Lyon környékén. Célja a legszegényebb, legelesettebb vidékeken kiépített iskolahálózatot keresztül a gyermekek katolikus szellemű nevelésének és oktatásnak biztosítása volt. (<http://amihazunk.hu/www2/oldalak/maristak.htm>)

² 2004 szeptemberéig az intézmény hivatalos neve: „Mi házunk” Roma Közösségi Ház és Teleház

³ Mateo Luis González Cerdán (47) szerzetes-testvér, igazgató

„rendkívül alacsony komfortfokozatú”, általában nagyon leromlott állagú földszintes társasház-sor húzódik, eredetileg a város szociális bérlakás-telepe, mely mára, külső jegyei és az ott lakók etnikai hovatartozása alapján egyértelműen Esztergom – egyik – eldugott roma-gettójává vált.

A Szentkirályi és a Töltés utca kereszteződésénél az említett földszintes társasház-sor mögött takaros kivitelű, terjedelmes földszintes épület áll; az alapítvány 2002-ben megépült központja. A „Mi házunk” jelképe mindazoknak az erőfeszítéseknek amelyet a Mária Iskolatestvérekhez tartozó szerzetesek itteni működésük hét éve alatt a környéken élők felemeléséért kifejtettek.

A Mária Iskolatestvérek rendje 1990-ben újította fel magyarországi tevékenységét.⁴ Kilencévnyi munkálkodásuk nyomán Győrben egy jól kiépített intézményrendszer⁵ jött létre. A rend az iskolák mellett szociális tevékenységet is folytat, szabadidős központokat hoz létre, „...ahol nem csak neveléssel, pasztorális tevékenységgel foglalkozik, hanem a szociális problémákkal is.”⁶ A szociális problémák felé fordulás jegyében döntött úgy a Marista Generális Tanácsa, hogy a sikeresnek minősíthető győri újrakezdés után újabb területekre terjeszti ki tevékenységét.

Az esztergomi Töltés utca a Szent Anna plébániához tartozik. Akkori plébánosa, Kiss-Rigó László támogatásával 1999 tavaszán három szerzetes-testvér költözött át Győrből Esztergomba. Az átköltöző atyák tudatosan választottak a város legelesettebbnek számító rétegeihez közeli lakhelyet. Egy helybeli cigány családtól vásároltak egy vakolatlan lakóházat. A környéken élőkkal való kapcsolatok kiépítése több hónapnyi türelmes munkát igényelt. A szerzetes testvérek a rend csaknem két évszázados európai tapasztalataiból is kiindulva, a gyermekekkel való foglalkozáson keresztül igyekeztek eljutni a telepet lakó családokhoz. Kezdetben egy napköziotthonoszerű intézményt működtettek a megvásárolt lakóház egyik szobájában, ahol napi rendszerességgel és korcsoportok szerint foglalkoztak a telepen kallódó gyermekekkel. A szerzetesek a játékos foglalkozások révén a katolikus pasztoráció mellett eleinte a gyermekek számára lényegében ismeretlen és ezért bizonyos félelmeket, idegenségük miatt akár elutasítást is gerjesztő szociális magatartás-minták, társas viselkedési szabályok fokozatos megismertetését és elsajátítását próbálták

⁴ A rend 1909 (más forrás szerint 1890) – 1949 között működött Magyarországon, első iskolájukat Orsován nyitották. (<http://amihazunk.hu/www2/oldalak/mo.htm>)

⁵ A rend 1909 (más forrás szerint 1890) – 1949 között működött Magyarországon, első iskolájukat Orsován nyitották. (<http://amihazunk.hu/www2/oldalak/mo.htm>)

⁶ <http://amihazunk.hu/www2/oldalak/mo.htm>

elérni.⁷ A figyelmes, szeretetteljes törődés, a szerzetesek által felismert személyes igényeikhez, valamint általában a megismertetett mintákhoz való következetes igazodás erős ragaszkodást alakított ki a gyermekek körében. A rend tapasztalatait felhasználó fokozatos és óvatos „stratégia” sikerének tudható be, hogy mintegy két évnyi rendszeres működés után a kezdeményezés kezdte kinőni az akkori adottságok szabta kereteket.

Addigra a szerzetesek számára nyilvánvalóvá lett, hogy az utcabeli gyermekek esélyegyenlőségének, a többségi társadalom elfogadott viselkedésmintáihoz való alkalmazkodó-készségük kialakításának, általában társadalmi fölzárkózásuknak legfőbb akadálya oktatásuk hiányosságaiban keresendő. A rendszertelen iskola-látogatás megszüntetése, az iskolába járást, önképzést ösztönző motivációk megerősítése jelentheti jövőbeli felzárkózásuk, beilleszkedésük kulcsát. A rendszeres tanuláshoz szükséges motiváló tényezők kialakításához azonban, a telepen lakók életkörülményei miatt, először a legegyszerűbb életfeltételeket (tisztálkodás, lakáskörülmények, stb.) kellett megteremteni.⁸ A szerzetes-testvérek ezért az addigra már megszokott és elfogadott tevékenységeik körét mindenképpen bővíteni, és a gyermekek életkörülményeire lehetőleg mind teljesebben kiterjeszteni igyekeztek. A szülők, a családok elkerülhetetlen bevonásához a napközi-otthonszerű játszóházas foglalkozásokon túl, a szabadidő értelmes eltöltésére alkalmas tevékenységek egész sorát volt szükséges meghonosítani. Mindehhez elsősorban erre alkalmas közösségi terek kialakítása vált szükségessé.

Először a szomszédos házrész megvásárlásával tervezték orvosolni a helyszűke miatt jelentkező problémákat, ez azonban nem bizonyult járható útnak. Szerencsére ekkora már kialakult mögöttük az a biztos intézményi háttér, ami a továbblépést lehetővé tette. 2001-ben egy, a szerzetesek munkáját támogató önkéntes segítő, Romanek Etelka⁹ javaslatára jött létre a Határtalan Szív

⁷ „...És kezdtünk csinálni a mi lakásunkban, közösségben, egy ilyen kis teremben, foglalkozást a gyerekekkel. És olyan foglalkozást, hogy volt négy órától hét óráig, három csoport volt, először a kicsik, négytől ötig, utána a középső csoport, öttől hatig, és a nagycsoport, hattól hétig. Először csak játszottunk...játsszunk...és a játékokon keresztül próbáltuk egy kicsit a szociális akciókat... Minimum feltétel kellett volna, hogy tiszta legyen a kezük, ...hogyan jössz és akkor figyelsz, hogy mit mondunk...” (interjú Mateo szerzetes-testvérrel, 2007. január 22.; a továbbiakban: Interjú)

⁸ „...Nagyon gyorsan észrevettük, hogy a gyerekek nagyon elhanyagoltak voltak, hogy nem rendszeresen jártak iskolába, nincs motivációjuk menni iskolába. Majdnem egy nyolcvan százalékos kiegészítő iskolába járt. Mondtuk, hogy valamit kell csinálni.” (Interjú)

⁹ A Komárom-Esztergom Megyei Munkaügyi Központ dorogi kirendeltségének vezetője. (<http://amihazunk.hu/www2/oldalak/mo.htm>)

alapítvány¹⁰, amely, egyrészt a pályázati forrásokhoz való hozzáférési lehetőségei révén, másrészt a városi önkormányzattal való intézményi együttműködés kereteit megteremtve, egészen más dimenziókba emelte át a szerzetesek munkálkodását.

Az alapítvány, a Mária Iskolatestvérek rendje, valamint a települési önkormányzat sikeres együttműködése nyomán 2002 tavaszára, az önkormányzat által ingyen rendelkezésre bocsátott telken megépült a 250 m² alapterületű, új, könnyűfém-szerkezetű épület. Az építkezés finanszírozását a rend lyoni és katalóniai tartományainak pénzbeli támogatásával, az alapítvány megnyert hazai pályázati összegeivel, illetve magánszemélyek felajánlásaival oldották meg.

A tágas, egyszintes épület főfolyosójának egyik oldalán a közösségi helyiségek, a másikon az adminisztrációnak helyet adó, illetve szociális helyiségek sora, (WC-k, mosdók, mosókonyha, fürdőszoba, konyha) található. Utóbbiak a telep lakásainak állapota miatt kiemelt jelentőséggel bírnak a közösség tagjai számára; a rendszeres tisztálkodás, étkezés lehetőségét biztosítják a rendkívül szegény családok gyermekei számára. Az épület végében egy nagy, a közösség egészét érintő rendezvények lebonyolítására alkalmas terem található. A közösségi helyiségek sorát elől a jól felszerelt számítógépterem nyitja, az alapítvány ugyanis még 2001 őszén sikerrel pályázott a Teleház-programban s az intézményt azóta is sikeresen működtetik.¹¹ Mögötte egy tanterem található, ahol a mintegy 80 iskoláskorú gyermek oktatása, illetve korrepetálása mellett a felnőttek számára szervezett tanfolyamok, előadások is helyet kapnak. A következő két helyiség egy, a különféle kézműves foglalkozások számára alkalmas, jól felszerelt műhely, illetve egy, a legkisebbek felügyeletére szolgáló játszóterem.

¹⁰ „A Határtalan Szív” kiemelten közhasznú Alapítvány elsődleges célja a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint roma gyermek – és fiatalkorúak esélyegyenlőségének elősegítése, életminőségük javítása, részükre szabadidős szolgáltatások sportversenyek szervezése, biztosítása, a gyermekek napközbeni ellátásában való részvétel, szociális tevékenység, családsegítés. ...Az alapítvány közhasznú tevékenysége során olyan közfeladatot lát el, mely a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján a települési önkormányzat feladatai között szerepel, továbbá a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI tv. alapján közhasznú tevékenységnek minősül:

2. szociális tevékenység, családsegítés;

4. nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismerterjesztés;

6. kulturális örökség megővése;

10. gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek és ifjúsági érdekképviselet;

11. hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése;

13. magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel kapcsolatos tevékenység;

18. munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése.” <http://amihazunk.hu/www2/oldalak/alapitvany.htm>

¹¹ Új Ember, 2002. 03. 17., LVII. évf. 11. (2789.) <http://ujember.katolikus.hu/Archivum/2002.03.17/0701.html>

A játszóterem és a nagy közösségi terem falainak díszítése a közösség tagjainak keze munkáját dicséri.

A szerzetesek beilleszkedése és tevékenységük megkezdése után az első komolyabb konfliktus a környékbeli nem cigány lakókkal illetve közösségeikkel először éppen a rend tevékenységének 2001/2002 évi kiterjesztésekor jelentkeztek. A környék lakói egy részének tiltakozása az építkezés ellen egy aláírásgyűjtő akcióba torkollott. A kezdeményezők vélelmezhető félelmei szerint az épülő központ nem közösségi házként, hanem deviáns magatartásminták terjesztőjeként tovább rombolta volna a környék imázsát, általában rontotta volna a közbiztonságot. A szerzetes-testvérek gyanúja szerint azonban a tiltakozások megszervezésének háttérben vélhetően bizonyos személyek politikai ambíciói is felsejlettek. Az önkormányzat végül egy nyilvános vitafórum megszervezésével próbálta tompítani az éleződő feszültséget. A lakossági fórumon – Mateo testvér emlékei szerint¹² – végül megnyugtató módon zárult le ez a közjáték; tisztázódtak az alapítvány és a szerzetesrend szándékai, amelyeket nyilván az addigra már észlelhető első eredmények is hitelesítettek.

A 2002 tavasza óta működő közösségi ház fenntartásában, az alapítvány kitzúzott feladatainak ellátásában és a megtervezett programok megvalósításában jelenleg két szerzetes-testvér mellett tizenketten tevékenykednek. Hat pedagógus, akik közül az egyik az információs központot vezeti. Mellettük két cigány származású mentor dolgozik. Az utcabelieket ebben a csapatban négyen; két pedagógus-asszisztens, egy karbantartó és egy takarító képviselik.

Az intézmény működtetésének és fenntartásának anyagi alapjai négy pilléren nyugszanak. A Mária iskolatestvérek rendje (adományok, segélyek) a „*Határtalan szív*” alapítvány (pályázati források) és a városi önkormányzat (pl. a pedagógusok bérezésének meghatározott százaléka, adminisztráció lebonyolítása) együttesen biztosítják az intézmény folyamatos és biztonságos, hosszú távú fenntartásához és működtetéséhez szükséges háttérrel. Emellett támogatóként tartható számon még a Magyar katolikus egyház – az interjúalany Mateo testvér tagja az egyház cigány pasztorációs bizottságnak –, különféle segélyszervezetek (Caritas, Magyar Máltai Szeretetszolgálat), valamint a helyi cigány önkormányzat. Bár utóbbival az együttműködést a szerzetesek jónak, hasznosnak és fölöttébb szükségesnek minősítik, anyagi lehetőségeik nagyon behatároltak, tőlük az intézmény inkább

¹² „...Volt egy nagyon durva fórum az önkormányzatban, amin mindenki előhozta a rossz tapasztalatokat a cigányokkal és a végén hát sikerült meggyőzni az embereket, hogy mi a nevelésükkel foglalkozunk, nem a bulizással, és akkor meg fogják látni, hogy változik a helyzet.” (Interjú)

a szélesebb társadalmi-szellemi háttér magalapozását, a városbéli teljes cigány közösséggel való kapcsolattartást várhatja el.

A közösségi ház és az alapítvány tevékenységei által elért közösség mintegy 300 főt tesz ki. Ez természetesen nem fedi le a teljes esztergomi roma közösséget, az intézmény tevékenysége ebből a szempontból tehát lokálisnak minősíthető. A családok és az intézmény által felkaroltak lakhelyváltásaival, költözéseivel azonban az eltelt évek során mégiscsak bővült valamelyest a „*Mi Házunk*” hatóköre, bár a terjeszkedésnek, elsősorban a periférikus elhelyezkedés miatt, nagyon komoly akadályai vannak. A ház tehát tartósan a Töltés utcában kialakult cigány közösséggel való foglalkozás helyszíne marad. Noha a város más, hasonlóan periférikus helyzetű, távolabbi részein időközben kialakult cigány közösségek bevonása ebbe a sikeres kezdeményezésbe feltétlenül üdvözlendő lenne, a jelenlegi személyi-anyagi adottságokkal közel optimálisan működő intézmény lehetőségeit ez a bővítés már meghaladná.

Az intézmény sokrétű tevékenységére kitűnő példa az a pályázat, amit a Szent Jakab alapítvánnyal, és a Drogprevenciós Irodával, „*Fényközponttal*”, közösen nyertek el 2006-ban. Az akkori Belügyminisztérium bűnmegelőzési osztályán kidolgozott program¹³ keretében megpályázott, több mint 4 milliós támogatás segítségével megvalósított előadásukkal¹⁴ elnyerték Magyarország képviseletének jogát egy finnországi konferencián. A projekt megvalósítása során nagyon jó együttműködés alakult ki a rendőrség és az alapítvány között.¹⁵

Természetesen az alapítvány emellett még számos karitatív, felzárkóztató, önismereti-fejlesztő, hagyományörző és egyéb, a közösség életminőségét javító, esélyegyenlőséget támogató projektben vesz részt, például más hasonló profilú szervezetekkel karöltve a Komárom-

¹³ Esztergomi Kortárssegítő Műhely/Bűnmegelőzési projekt. <http://bunmegelozes.hu/eszkozatar/index.php?pid=123>; <http://bunmegelozes.hu/?pid=262>

¹⁴ „...mi képviseltük a magyarországi bűnmegelőzési programot Finnországban, amit európai bemutatás volt, évente bemutatják milyen programot csináltak, versenyt csináltak, és ott másodikok voltunk, az egész európai bűnmegelőzési program bemutatásán. ... A hátrányos helyzetű emberekkel próbáltuk kibeszélgetni, hogy próbáljuk mondani, hogy mi a rossz, mi a jó, mi egy bűncselekmény és mi jár hozzá és akkor ilyen kísérletet csináltunk a lopásról, a másik a drogfogyasztásról, prostitúció, a másik a banktámadás... családon belül[i erőszak] ... és ilyen kocsmai verekedés és utolsó volt egy lopás, játékkerem... és akkor minden film után volt egy bemutatás a művelődési házban és egy...ilyen... bírósági per volt ott... próbáltunk lebonyolítani, hogy a gyerekek nem csak tudják, hogy mi az hogy bűncselekmény, hanem utána mi a következmény. Sikeres volt.” (Interjú)

¹⁵ „...mondta az egyik rendőr, hogy amikor nem voltunk mi itt, a Töltés utcán, mondja, hát hetente legalább négyszer kellett volna jönnie a Töltés utcába valamiért. Most ritka az az alkalom, amikor kell jönni a Töltés utcába, mert mi ott a környéken vagyunk. Mondja, hogy jó lenne, ha máshol is csinálnánk ezt...” (Interjú)

Esztergom Megyei Esélyegyenlőségi Koordinációs Iroda - Esztergomi Esélyek Házán keresztül.¹⁶

A legfrissebb, az utca lakóit érintő hír szerint az önkormányzat 2007 májusában rendkívüli ülésen tárgyalta a város körüli „telepszerű lakóövezetek” rehabilitációjának ügyét. Az alapítvány sikerei után a Töltés utcában is „szükségessé vált egy méltányosabb lakókörnyezet kialakítása”, amit a szerzetesek egyébként régóta szorgalmazznak. „...a mára teljesen lelakott épületeket az ott élő romák bevonásával komfortos, kertes lakóházakká alakítanák át. Így munkát is adnának a romáknak, akik jobban övnék a saját kezük munkájával felépült otthonukat.” A telep lakóinak tervezett bevonása a rehabilitációba remélhetően több szempontból is tartósítaná is az egyszeri beavatkozással elérhető eredményeket.¹⁷ A már költségvetési szintig kidolgozott terveket az önkormányzati képviselők jóváhagyták, a rehabilitáció megvalósításának további sorsáról folyó tárgyalásokba pedig a jövőben bevonják a kisebbségi bizottságot is.

Végezetül, ami a roma identitásörzést és a kisebbségi nyelvhasználatot illeti,¹⁸ a szerzetes testvérek tapasztalatai vegyesek.¹⁹ A Töltés utcai telep lakói az esztergomi cigány közösségen belül is a legszegényebb, legelesettebb csoporthoz tartoztak, a szerzetesek megérkezése előtt a gyermekek gyakorlatilag kilátástalan helyzetben tengődtek. Az elsődleges cél ezért nem lehetett más, mint életminőségük

¹⁶ A 2006 augusztusára vonatkozó programok jegyzéke: <http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=1564&articleID=30482&ctag=articlist&iid=1>

¹⁷ „Az önkormányzati szociális bérleményekben élők jelentős közüzemi hátralékot halmoztak fel, amit az önkormányzat adósságkezelési programjába való részvételükkel próbálnak rendezni. A Határtalan Szív Alapítvány a lakótelep rehabilitációs programjában felvállalta azt is, hogy az új házakba beköltözőket mentorként segíti az életvitelükben - például a pénzük beosztásában - hogy a közüzemi díjakkal ne maradjanak el. ...A lakótelep rehabilitációja során ... megpróbálják a jogcím nélküli lakók helyzetét is rendezni.” <http://www.hidlap.net/modules.php?name=News&file=article&sid=395>

¹⁸ „...Itt a házban a pedagógusok magyarul beszélnek általában, de a gyerekek nyugodtan tudnak beszélni cigányul. ... van olyan cigány származású mentor, aki nagyon jól beszél cigányul, lovári nyelvet, mert lovári cigányok. De, a gyerekekkel itt inkább beszélünk magyarul, mert erősítjük a magyar nyelvet, mert az anyanyelv nekik ez a cigány nyelv és többször is kérnek [?], hogy egy kicsit erősítsük, hogy mind a két nyelven jobban tudják kifejezni magukat. De, ha valaki beszél cigányul, semmi problémája, nekünk nem zavar, hanem inkább jó. A játékidőben mi is szoktunk felállni és mondani pár mondatot cigányul.” (Interjú)

¹⁹ „...Két, vagy három dolgot észrevettünk. Az első, hogy kevés cigány ember, akik itt laknak Esztergomban, aki büszke arra, hogy én cigány vagyok. Mert itt nagyon erősen különböznek a cigány és a fehér ember és ez nem annyira jó. Mi megpróbálunk itt mindent, havonta egyszer csinálunk egy cigánybált és foglalkozunk a cigány kultúrával, játékos formában. Csinálunk egy „Legyen ön is milliomost”, cigány kérdéssel, van egy ilyen dolog, hogy ilyen gyerekek, szülők is jönnek. Nekünk van egy táncsoportunk, amivel a hagyományt próbáljuk egy kicsit erősíteni és tanulnak a gyerekek ebben táncolni. És kezdtük tanítani a cigány nyelvet, volt ez a diplomás cigány származású ember, pedagógus, aki jött tanítani a cigány nyelvet, de nem ment jól, mert nehéz meggyőzni egy cigány gyereket, aki azt mondja, hogy én már tudok beszélni, minek kell tanulni és mert voltak előítéletek, hogy minek, a cigány nyelv nem igazi nyelv, hanem csak ilyen...és hát tovább kell foglalkozni ezzel...” (Interjú)

jelentős javítása, minden egyéb csak ez után jöhetett szóba. Ezért a cigány – roma identitás megtartása, megőrzése mindezülig nem tartozott a fő célkitűzések köré. Az életviszonyok bizonyos mértékű konszolidálása után persze már a közösség és a többségi társadalom közti kapcsolatok kerülnek mindinkább előtérbe; a felzárkóztatás, a beilleszkedés és elfogadtatás problémái. A feltételezhetően kialakuló konfliktushelyzetek jövőbeni kezelésének egyik lehetséges alapja a kisebbségi közösséghez tartozók önértékelésének javításán, saját pozitív jövőképük igenlésén alapulhat, amihez viszont nélkülözhetetlen – többek között – etnikai „öntudatuknak” az egész társadalom számára elfogadható megnyilvánulási formákon keresztül való erősítése. Ezeknek az igényeknek az első, a szerzetesek által már nagyon várt „eredmények”; a középiskolai szintű képzést sikeresen abszolváló, érettségit, szakképesítést szerző, esetleg még távolabbi célok felé forduló „Töltés utcai gyerekek” megjelenésével elkerülhetetlenül jelentkezniük kell majd. Az idáig lefektetett alapok az ilyen típusú fejlődés számára, s a pár éve még túlságosan merésznek számító célok elérésre is alkalmasnak tűnnek. A ház és a köré gyűjtött közösség a szerzetesek spanyol anyanyelve,²⁰ kitűnően elsajátított magyar-lovári szókincse, a cigány származású telep-lakók és a magyar anyanyelvű segítők együttműködése miatt már eleve multikulturális közegnek számít, a szerzetesek lényéből és tevékenységükből sugárzó lelkiület révén pedig az intézmény és környezete rendkívüli toleranciáról tesz tanúbizonyságot.

„...Most, nem vitás, még mindig nagyon kevés kapcsolat van a cigány közösség és a nem cigány közösség között. De már elfogadták, hogy itt vagyunk, szólnak a gyerekeknek, hogy ... figyeljete a testvérekre, mert ők mondják, hogy mit kell csinálni mindent, és akkor ez fontos, hogy már felismerték egy kicsit a mi szerepünket és akkor ezzel ... hát még nagyon sokat kell dolgozni, hogy ne legyen előítélet és legyen befogadó képes a magyarokhoz...”

Felhasznált irodalom:

Interjú Mateo szerzetes-testvér, igazgatóval. Esztergom, Töltés utca, Határtalan Szív Alapítvány, 2007. január 22.

<http://www.amihazunk.hu>

<http://ujember.katolikus.hu/Archivum/2002.03.17/0701.html>

<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=1564&articleID=30482&ctag=articlelist&iid=1>

<http://www.hidlap.net/modules.php?name=News&file=article&sid=395>

<http://bunmegelozes.hu/eszkoztar/index.php?pid=123>

<http://bunmegelozes.hu/?pid=262>

²⁰ ...és identitása; Mateo szerzetes-testvér például katalán! De korábban már működött itt mexikói származású szerzetes is...